

PATVIRTINTA

Šiaulių lopšelio-darželio „Žiogelis“  
direktoriaus 2020 m. gruodžio 22 d.  
įsakymu Nr. V-82 (1.3.)

## **ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽIOGELIS“ VIDAUS KONTROLĖS POLITIKA**

### **I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Žiogelis“ (toliau-darželis) vidaus kontrolės politika (toliau-Politika) reglamentuoja vidaus kontrolės politikos organizavimą darželyje: pagrindinius tikslus, principus, elementus, dalyvius, vidaus kontrolės analizę, informacijos apie vidaus kontrolės įgyvendinimą darželyje teikimo tvarką.

2. Vidaus kontrolė – tai visų kontrolės rūšių sistema, kuria siekiama užtikrinti darželio veiklos teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą, skaidrumą, strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi ir su tuo susijusių rizikos veiksnių valdymą.

3. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu (aktualia redakcija nuo 2020-07-01) ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 patvirtintu Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašu, atsižvelgiant į darželio veiklos pobūdį, organizacinę struktūrą, personalo išteklius, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos sistemą, kitus veiklos kontrolės poreikio vertinimus.

4. Politika reglamentuoja tik pagrindines nuostatas dėl vidaus kontrolės, o aktualūs vidaus kontrolės procesai, kompetencijos, atsakingi asmenys, vidaus kontrolės procedūros detalizuojami atskiruose darželio vidaus teisės aktuose.

5. Pagrindinių darželio veiklą reglamentuojančių teisės aktų sąrašas išdėstytas Politikos prieduose.

6. Politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme.

### **II SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS TIKSLAI IR PRINCIPAI**

7. Vidaus kontrolės tikslai yra užtikrinti, kad:

7.1. darželio veikla būtų vykdoma įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta;

7.2. darželio turtas būtų apsaugotas nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų;

7.3. darželis vykdytų veiklą laikydamasis patikimo finansų valdymo principo, grindžiamo:

7.3.1. ekonomiškumu, kuris suprantamas kaip minimalus išteklių panaudojimas užtikrinant vykdomos veiklos kokybę,

7.3.2. efektyvumu, kuris suprantamas kaip geriausias naudojamų išteklių ir vykdomos veiklos (kiekio, kokybės ir laiko požiūriu) santykis,

7.3.3. rezultatyvumu, kuris suprantamas kaip nustatytų veiklos tikslų ir planuotų rezultatų pasiekimo lygis;

7.4. informacija apie darželio finansinę ir kitą veiklą būtų patikima, aktuali, išsami, teisinga ir pateikiama teisės aktų nustatyta tvarka.

8. Vidaus kontrolės principai:

8.1. tinkamumo – vidaus kontrolė pirmiausia turi būti įgyvendinama tose veiklos srityse, kuriose susiduriama su didžiausia rizika;

- 8.2. efektyvumo – vidaus kontrolės įgyvendinimo sąnaudos neturi viršyti dėl atliekamos vidaus kontrolės gaunamos naudos;
- 8.3. rezultatyvumo – turi būti pasiekti vidaus kontrolės tikslai;
- 8.4. optimalumo – vidaus kontrolė turi būti proporcinga rizikai ir neperteklinė;
- 8.5. dinamiškumo – vidaus kontrolė turi būti nuolat tobulinama, atsižvelgiant į pasikeitusias veiklos sąlygas;
- 8.6. nenutrūkstamo funkcionavimo – vidaus kontrolė turi būti įgyvendinama nuolat.

### **III SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS ELEMENTAI**

- 9. Vidaus kontrolė apima šiuos tarpusavyje susijusius vidaus kontrolės elementus:
  - 9.1. kontrolės aplinką;
  - 9.2. rizikos vertinimą;
  - 9.3. kontrolės veiklą;
  - 9.4. informavimą ir komunikaciją;
  - 9.5. stebėseną.

### **IV SKYRIUS KONTROLĖS APLINKA**

10. Kontrolės aplinka – tai aplinka, kurioje vykdoma darželio veikla ir funkcionuoja vidaus kontrolės sistema.

11. Kontrolės aplinką apibūdina šie principai:

11.1. profesinio elgesio principai ir taisyklės – darželio bendruomenė laikosi profesinio elgesio principų ir taisyklių, vengia viešųjų ir privačių interesų konflikto, darželio vadovai formuoja teigiamą darbuotojų požiūrį į vidaus kontrolę. Profesinio elgesio principus ir taisykles reglamentuojančių vidaus dokumentų sąrašas pateiktas 1 priede;

11.2. kompetencija – darželio siekis, kad darbuotojai turėtų tinkamą kvalifikaciją, pakankamai patirties ir reikiamų įgūdžių savo funkcijoms atlikti, pareigoms įgyvendinti ir atsakomybei už vidaus kontrolę suprasti. Kompetenciją reglamentuojančių dokumentų sąrašas pateiktas 2 priede;

11.3. valdymo filosofija ir vadovavimo stilius – darželio direktorius nustato politiką, procedūras ir formuoja praktiką, skatinančią ir motyvuojančią darbuotojus siekti geriausių veiklos rezultatų, prižiūri, kaip įgyvendinama vidaus kontrolė. Darbuotojai motyvuojami priemonėmis numatytomis darželio darbo tvarkos taisyklėse ir Darbo apmokėjimo sistemoje, o taip pat atliekant metinį veiklos vertinimą/įsivertinimą. Reglamentuojantys vidaus dokumentai pateikti 3 priede;

11.4. organizacinė struktūra – centro direktoriaus patvirtinta organizacinė struktūra, kurioje nustatomas darbuotojų pavaldumas ir atskaitingumas, pareigos vykdant Darželio veiklą ir įgyvendinant vidaus kontrolę. Organizacinė struktūra detalizuojama Darželio nuostatuose, pareigybių sąraše, pareigybių aprašymuose ir kituose dokumentuose. Organizacinę struktūrą reglamentuojantys vidaus dokumentai pateikti 4 priede;

11.5. personalo valdymo politika ir praktika – Darželyje formuojama tokia personalo politika, kuri skatintų pritraukti, ugdyti ir išlaikyti kompetentingus darbuotojus, taikomos tinkamos prevencinės priemonės, skirtos darbuotojų darbingumui, sveikatai ir gyvybei darbe išsaugoti. Personalo valdymo politiką ir praktiką reglamentuojantys dokumentai pateikti 5 priede.

### **V SKYRIUS RIZIKOS VERTINIMAS**

12. Rizika – tikimybė, kad dėl rizikos veiksnių darželio veiklos tikslai nebus įgyvendinti arba bus įgyvendinti netinkamai ir dėl to darželis gali patirti nuostolių.

13. Rizikos valdymas – rizikos veiksnių nustatymas, analizė ir priemonių, kurios sumažintų arba pašalintų neigiamą poveikį darželio veiklai, parinkimas.

14. Rizikos vertinimas – neigiamos įtakos darželio veiklai galinčių turėti aplinkybių nustatymas ir analizė.

15. Rizikos vertinimą apibūdina šie principai:

15.1. rizikos veiksnių nustatymas – nustatomi galimi rizikos veiksniai (įskaitant korupcijos riziką), turintys įtakos darželio tikslų siekimui. Nustatomi ir įvertinami pokyčiai, galintys reikšmingai paveikti vidaus kontrolę (išorės aplinkos (teisinio reguliavimo, ekonominių, fizinių veiksnių) pokyčių vertinimas, darželio misijos, organizacinės struktūros ir kitų pokyčių vertinimas). Rizikai nustatyti sudaromas rizikos veiksnių sąrašas;

15.2. rizikos veiksnių analizė – įvertinamas nustatytų rizikos veiksnių reikšmingumas ir jų pasireiškimo tikimybė bei poveikis veiklai. Atliekant rizikos veiksnių analizę rizikos veiksniai sugrupuojami pagal jų svarbą veiklai;

15.3. toleruojamos rizikos nustatymas – nustatoma toleruojama rizika, kurios valdyti nėra poreikio ar galimybės (gali būti toleruojama nereikšminga rizika, kurios pasireiškimo tikimybė maža, o priemonių rizikai mažinti sąnaudos yra didelės);

15.4. reagavimo į riziką numatymas – priimami sprendimai dėl reagavimo į reikšmingą riziką, kurios pasireiškimo tikimybė didelė (numatomos priemonės rizikai mažinti iki toleruojamos rizikos). Galimi reagavimo į riziką būdai:

15.4.1. rizikos mažinimas – veiksmai, kuriais siekiama sumažinti rizikos pasireiškimo tikimybę ir (ar) poveikį veiklai iki toleruojamos rizikos. Rizika mažinama nustatant papildomas kontrolės priemones (tobulinant veiklos sričių procesus). Prireikus parengiamas rizikos valdymo planas, numatant jame rizikos mažinimo priemones, jų įgyvendinimo terminus ir atsakingus už priemonių įgyvendinimą darbuotojus;

15.4.2. rizikos perdavimas – rizikos perdavimas trečiosioms šalims (pavyzdžiui, draudžiant ar perkant tam tikras paslaugas);

15.4.3. rizikos toleravimas – rizikos prisiėmimas, kai rizikos pasireiškimo tikimybė ir poveikis veiklai neviršija nustatytos toleruojamos rizikos ir nesiimama jokių veiksmų rizikai mažinti;

15.4.4. rizikos vengimas – darželio veiklos (ar jos dalies) nutraukimas, kai rizikos valdymo priemonėmis neįmanoma sumažinti veiklos rizikos iki toleruojamos rizikos.

15. Rizikos vertinimas atliekamas nuolat, atsižvelgiant į kintančias ekonomines, reguliavimo ir veiklos sąlygas.

16. Padalinių/skyrių vadovai yra atsakingi už rizikos valdymo procesą savo vadovaujamuose padaliniuose/skyriuose ir privalo imtis priemonių rizikai sumažinti nustatant papildomas kontrolės priemones (tobulinant veiklos sričių procesus).

## **VI SKYRIUS KONTROLĖS VEIKLA**

17. Kontrolės veikla – veikla, kuria siekiama sumažinti neigiamą rizikos veiksnių poveikį darželiui ir kuri apima įgaliojimų, leidimų suteikimą, funkcijų atskyrimą, prieigos prie turto ir dokumentų kontrolę, veiklos ir rezultatų peržiūrą, veiklos priežiūrą ir kitų darželio direktoriaus nustatytų reikalavimų laikymąsi.

18. Kontrolės veiklą apibūdina šie principai:

18.1. kontrolės priemonių parinkimas ir tobulinimas – parenkamos ir tobulinamos riziką iki toleruojamos rizikos mažinančios kontrolės priemonės:

18.1.1. įgaliojimų, leidimų suteikimas – užtikrinama, kad būtų atliekamos tik darželio direktoriaus nustatytos procedūros;

18.1.2. prieigos kontrolė – užtikrinama, kad turtu ir dokumentais naudosis įgalioti (paskirti) asmenys ir kad turtas ir dokumentai bus apsaugoti nuo neteisėtų veikų;

18.1.3. funkcijų atskyrimas – darželio uždaviniai ir funkcijos priskiriami atitinkamoms darbuotojų pareigybėms. Darbuotojų pareigos ir atsakomybė nustatoma darbuotojų pareigybių aprašymuose;

18.1.4. veiklos ir rezultatų peržiūra – periodiškai peržiūrimos veiklos sritys, procesai ir rezultatai, siekiant užtikrinti jų atitiktį darželio tikslams ir reikalavimams, vertinama veikla teisėtumo, ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu, palyginami ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatai su planuotais ir (arba) praėjusio ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatais;

18.1.5. veiklos priežiūra – prižiūrima darželio veikla (užduočių skyrimas, peržiūra ir tvirtinimas) siekiant, kad kiekvienam darbuotojui būtų aiškiai nustatytos jo pareigos ir atsakomybė, kad sistemingai būtų prižiūrimas kiekvieno darbuotojo darbas ir prireikus periodiškai už jį atsiskaitoma. Darbuotojams kiekvieniems kalendoriniams metams nustatomos metinės užduotys, siektini rezultatai ir jų vertinimo rodikliai, atliekami kasmetiniai darbuotojų veikos vertinimai;

18.1.6. finansų kontrolė (išankstinė, einamoji ir paskesnė) – procesas, kurio metu užtikrinama, kad darželio turto valdymas, naudojimas, apsauga ir disponavimas juo, sutartiniai įsipareigojimai tretiesiems asmenims atitiktų teisėtumo bei patikimo finansų valdymo, grindžiamo ekonomiškumu, efektyvumu ir rezultatyvumu, principus. Finansų kontrolė atliekama vadovaujantis darželio direktoriaus patvirtintomis Finansų kontrolės taisyklėmis. Atsižvelgiant į tai, kad darželio apskaita organizuojama centralizuotai, už finansų kontrolę yra atsakingi darželio direktorius bei jo paskirti darbuotojai ir Šiaulių miesto savivaldybės švietimo centro centralizuotos buhalterinės apskaitos padalinio (toliau-buhalterija) vadovas bei jo paskirti darbuotojai, atsižvelgiant į darželio ir buhalterijos atliekamas funkcijas, nustatytas Centralizuoto viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 488;

18.1.7. technologijų naudojimas – darželyje įdiegtos ir palaikomos patikimos informacinių technologijų sistemos, užtikrinama saugi ir nenutrūkstanti šių sistemų, ypač susijusių su duomenų, informacijos kaupimu, apdorojimu, naudojimu ir saugojimu, veikla, parengti veiklos tęstinumo planai. Finansinė apskaita vykdoma naudojant finansų valdymo ir informacinę sistemą Biudžetas VS. Technologijų naudojimo sritį reglamentuojantys vidaus dokumentai pateikti 6 priede;

18.1.8. politikų ir procedūrų taikymas – kontrolės veikla įgyvendinama taikant atitinkamas Darželio politikas ir procedūras. Vidaus kontrolė reglamentuojama nustatant darželio tikslus, organizacinę struktūrą, veiklos sritis ir vidaus kontrolės procedūras.

## **VII SKYRIUS**

### **INFORMAVIMAS IR KOMUNIKACIJA**

19. Informavimas ir komunikacija – su vidaus kontrole susijusios aktualios, išsamios, patikimos ir teisingos informacijos gavimas ir teikimas laiku vidaus ir išorės informacijos vartotojams.

20. Informavimą ir komunikaciją apibūdina šie principai:

20.1. informacijos naudojimas – darželis gauna, rengia ir naudoja aktualią, išsamią, patikimą ir teisingą informaciją, atitinkančią jai nustatytus reikalavimus ir palaikančią vidaus kontrolės veikimą;

20.2. vidaus komunikacija – nenutrūkstamas informacijos perdavimas darželyje, apimantis visas veiklos sritis ir organizacinę struktūrą. Tiek darželio direktorius, tiek darbuotojai turi būti informuoti apie veiklos rezultatus, pokyčius, riziką ir vidaus kontrolės veikimą. Vidaus informacijos vartotojai turi tarpusavyje keistis informacija;

20.2.1. vidaus komunikacija darželyje vyksta bendraujant gyvai, elektroniniu paštu, telefonu, naudojant „Zoom“ ir kitas programas, elektroninio dienyno „Mūsų darželis“ pagalba ir kitomis priemonėmis;

20.2.2. vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatomis, darželyje įgyvendinamas reguliarus darbuotojų ir jų atstovų informavimas ir konsultavimas;

20.3. išorės komunikacija – informacijos perdavimas išorės informacijos vartotojams ir informacijos iš jų gavimas naudojant viešajame juridiniame asmenyje įdiegtas komunikacijos



priemonės: vieša informacija skelbiama centro interneto svetainėje [www.darzelis.lt](http://www.darzelis.lt), Facebook paskyroje informacija gaunama elektroniniu paštu [info@darzelis.lt](mailto:info@darzelis.lt)

## **VIII SKYRIUS STEBĖSENA**

21. Stebėseną – nuolatinis ir (ar) periodinis stebėjimas ir vertinimas, kai analizuojama, ar vidaus kontrolė darželyje įgyvendinama pagal Politiką ir ar ji atitinka pasikeitusias veiklos sąlygas, jei veiklos sąlygos keitėsi.

22. Stebėseną apibūdina šie principai:

22.1. nuolatinė stebėseną ir (ar) periodiniai vertinimai – atliekama reguliari darželio valdymo ir priežiūros veikla ir (ar) atskiri vertinimai, siekiant nustatyti, ar vidaus kontrolė darželyje įgyvendinama pagal šią Politiką ir ar ji atitinka pasikeitusias veiklos sąlygas;

22.1.1. nuolatinė stebėseną integruojama į kasdienę darželio veiklą ir atliekama darbuotojams vykdančią reguliarią (atitinkamų darželio veiklos sričių) valdymo ir priežiūros veiklą bei kitus veiksmus pagal pavestas funkcijas (atliekant savo pareigas);

21.1.2. periodinių vertinimų apimtį ir dažnumą lemia darželio rizikos vertinimas ir nuolatinės stebėsenos rezultatai (nustačius tam tikrus veiklos trūkumus). Esant poreikiui, periodinius vertinimus atlieka darželio steigėjas – Šiaulių miesto savivaldybės Centralizuotas vidaus audito skyrius ir darželį kuriojantis Šiaulių miesto savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys;

21.2. trūkumų vertinimas ir pranešimas apie juos – apie vidaus kontrolės trūkumus, nustatytus nuolatinės stebėsenos ir (ar) periodinių vertinimų metu, turi būti informuotas darželio direktorius ir kiti sprendimus priimančios darbuotojai.

## **IX SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS DALYVIAI IR JŲ KOMPETENCIJA**

23. Darželio vidaus kontrolės dalyviai: direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, ūkvedys, sekretorius/archyvo tvarkytojas;

23.1. darželio direktorius, siekdamas strateginio planavimo dokumentuose darželiui nustatytų tikslų, užtikrina vidaus kontrolės sukūrimą darželyje, jos įgyvendinimą ir tobulinimą;

23.2. direktoriaus pavaduotojas ugdymui, ūkvedys, sekretorius/archyvo tvarkytojas, vykdančios reguliarią veiklos sričių valdymo ir priežiūros veiklą pagal pavestas funkcijas (atlikdami nuolatinę stebėseną), prižiūri vidaus kontrolės įgyvendinimą darželyje ir jos atitiktį šiai Politikai bei teikia darželio direktoriui ir kitiems sprendimus priimančioms darbuotojams informaciją apie vidaus kontrolės ir rizikos valdymą, Politikos įgyvendinimo trūkumus ir rizikos veiksnus.

23.3. Vidaus kontrolės dalyvių pareigos ir atsakomybė nustatytos darbuotojų pareigybių aprašymuose ir kituose centro vidiniuose teisės aktuose.

## **X SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS ANALIZĖ IR VERTINIMAS**

24. Darželio direktorius užtikrina, kad kiekvienais metais, atsižvelgiant į vidaus kontrolės stebėsenos rezultatus, būtų atliekama vidaus kontrolės analizė, apimanti visus vidaus kontrolės elementus, kurios metu būtų įvertinami darželio veiklos trūkumai, pokyčiai, atitiktis nustatytiems reikalavimams (ar vidaus kontrolė įgyvendinama pagal Politiką ir ar ji atitinka pasikeitusias veiklos sąlygas), vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų pateikta informacija, vidaus ir kitų auditų bei vertinimų rezultatai ir numatomos vidaus kontrolės tobulinimo priemonės.

25. Vidaus kontrolė vertinama:

25.1. labai gerai – jei visa rizika yra nustatyta ir valdoma, vidaus kontrolės trūkumų nerasta;

25.2. gerai – jei visa rizika yra nustatyta ir valdoma, bet yra vidaus kontrolės trūkumų, neturinčių neigiamos įtakos darželio veiklos rezultatams;

25.3. patenkinamai – jei visa rizika yra nustatyta, tačiau dėl netinkamo rizikos valdymo yra vidaus kontrolės trūkumų, kurie gali turėti neigiamą įtaką darželio veiklos rezultatams;

24.4. silpnai – jei ne visa rizika yra nustatyta, nevykdomas rizikos valdymas ir vidaus kontrolės trūkumai daro neigiamą įtaką darželio veiklos rezultatams.

26. Vidaus kontrolės darželyje analizė ir vertinimas už praėjusius metus atliekamas iki kiekvienų metų vasario 1 d.

## **XI SKYRIUS**

### **INFORMACIJOS APIE VIDAUS KONTROLĖS ĮGYVENDINIMĄ TEIKIMAS**

27. Darželio direktorius atitinkamo Šiaulių miesto savivaldybės administracijos struktūrinio padalinio prašymu ir jo nurodytu informacijos teikimo terminu teikia informaciją apie vidaus kontrolės darželyje už praėjusius metus įgyvendinimą.

27.1. Teikiama ši informacija:

27.1. ar darželyje nustatyta vidaus kontrolės politika ir ar ji veiksminga;

27.2. kaip darželyje kuriama ir įgyvendinama vidaus kontrolė, atitinkanti vidaus kontrolės principus ir apimanti visus vidaus kontrolės elementus;

27.3. ar atliekama vidaus kontrolės analizė, apimanti visus vidaus kontrolės elementus, įvertinami darželio trūkumai, pokyčiai, atitiktis nustatytiems reikalavimams;

27.4. ar pašalinti vidaus kontrolės įgyvendinimo priežiūrą atliekančių darbuotojų ir kitų darželio audito vykdytojų nustatyti vidaus kontrolės trūkumai ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai;

27.5. darželio vidaus kontrolės vertinimas;

27.6. ar numatytos taikyti vidaus kontrolės tobulinimo priemonės, jei vidaus kontrolė įvertinama „patenkinamai“ ar „silpnai“, ir tokį vertinimą lėmusios priežastys.

## **XII SKYRIUS**

### **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

28. Visi už vidaus kontrolę darželyje atsakingi asmenys privalo laiku ir kokybiškai atlikti savo pareigas, siekti, kad vidaus kontrolė darželyje būtų veiksminga.

29. Darželio darbuotojai, pastebėję šios Politikos pažeidimus, privalo apie juos informuoti darželio direktorių.

30. Darželio darbuotojai turi teisę teikti darželio direktoriui siūlymus dėl Politikos nuostatų tobulinimo.

31. Už šioje Politikoje nustatytų pareigų nesilaikymą, asmenys atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

32. Vidaus kontrolė nuolat tobulinama, atsižvelgiant į vidaus kontrolės analizės ir vertinimo rezultatus (pateiktas rekomendacijas ir pasiūlymus) bei pritaikoma prie pasikeitusių veiklos sąlygų.

33. Politika keičiama darželio direktoriaus įsakymu.

---